

DE MORELE LIER AAN DE WILGEN HANGEN

'Waar zullen we het over hebben?' Een keer per jaar komen alle geestelijk verzorgers in zorginstellingen in Tilburg bij elkaar. Voor koffie en een praatje, maar ook voor een onderwerp waar we ons serieus in verdiepen. Met simpel handopsteken beslissen we daarover, aan het einde van de bijeenkomst. Ambt of ethiek, dat is dit keer de keus. De meeste zuchten hoor ik bij 'ambt', bij ethiek zie ik meer handen in de lucht.

Toch is het zuchten, bijna een jaar later als ik het gesprek voorbereid. Al jaren ben ik lid van de stuurgroep ethiek van onze instelling. Steeds weer zien we dat aandacht voor morele thema's op de werkvloer niet van de grond komt. Hoe komt dat toch? 'Een Stuurgroep of commissie Ethiek, met bij voorkeur de directeur als voorzitter, is een belangrijke voorwaarde om een ethiekproject succesvol te maken. Als een directie niet voor ethiek gaat, zal ze er ook geen middelen voor vrijmaken.' Aldus een bezielde ziekenhuisbestuurder ergens op het Internet. De vinger op de zere plek: onze directeur waardeert onze 'sterke inhoudelijke betrokkenheid', maar middelen (tijd en geld) wil hij niet expliciet beschikbaar stellen voor het werk van de commissie.

Tijdens de bijeenkomst met de collega's blijken we daarin niet alleen te staan. Een enkele collega functioneert als een zonnetje in haar rol als voorzitter van de ethische commissie. Zij krijgt daar tijd voor. Ergens anders gaat een goed voorbereid, breed gedragen project niet door, omdat de directie er uiteindelijk geen geld voor begroot. Zonde van al die uren investeren, vergaderen, voorbereiden. En wat doe je dan? De morele lier aan de wilgen hangen?

Een professionele ethicus in elke instelling, dat lijkt een oplossing en een opluchting. Maar daar moeten dan ook weer middelen voor vrijgemaakt worden. En, en dat is belangrijker, geven we dan niet iets uit handen dat wezenlijk hoort bij ons vak? Carlo Leget benadrukt dat in een recent nummer van TGV: als geestelijk verzorgers zich niet met ethiek blijven bemoeien, gaat er iets verloren. We moeten ons eigen lied laten klinken! Wachten op een ethicus als directeur is natuurlijk altijd goed, maar wat kunnen wij als beroepsgroep zelf doen?

Aandacht voor ethiek vraagt andere vaardigheden dan het individuele begeleiden en hulpverlenen dat zo'n groot deel vormt van ons dagelijkse werk. Dat zou in het beroepsprofiel duidelijker onderscheiden kunnen worden. Wie nu daarin leest over de competenties op het gebied van communicatie, ziet dan de geestelijk verzorger eerder 'aan het bed' zitten, dan rond de tafel met een team verpleegkundigen en een methode voor moreel beraad in de aanslag. Verwonderlijk ook, dat het kwaliteitsregister geen enkele eis stelt aan de nascholing op dit vlak. Je kunt straks je herregistratie krijgen zonder dat je een minuut van je nascholing hebt gewijd aan ethiek. Daardoor lijkt het of wij zelf ook denken dat je ethiek er 'wel bij kunt doen'. Als ethiek bij ons vak hoort, zullen we dat duidelijker moeten maken en ons er ook meer in moeten scholen. Laten we het eens wat vaker over ethiek hebben!

Drs. Beate Rose
geestelijk verzorger GGZ Breburggroep (Tilburg)